

เขตการใช้ที่ดิน

ตำบลตะลุง
อำเภอเมืองลพบุรี

จังหวัดลพบุรี

เอกสารวิชาการเลขที่ 4(0112)/03/53 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 ปทุมธานี
กันยายน 2553 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	I
สารบัญตาราง	III
สารบัญรูป	VI
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 สถานที่ ระยะเวลา และผู้ดำเนินการ	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินการ	1-2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-2
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของพื้นที่	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.3 สภาพภูมิอากาศ	2-4
2.4 สภาพสังคมและการรวมกลุ่มเกษตรกร	2-7
2.5 สภาพเศรษฐกิจ	2-7
บทที่ 3 สถานภาพทรัพยากร	3-1
3.1 ทรัพยากรที่ดิน และการใช้ที่ดิน	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-4
3.3 ทรัพยากรป่าไม้	3-4
3.4 สภาพการใช้ที่ดิน	3-4
บทที่ 4 การประเมินคุณภาพที่ดิน	4-1
4.1 คุณภาพที่ดินที่นำมาประเมิน	4-1
4.2 การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน	4-2
บทที่ 5 ศักยภาพของพื้นที่ ปัญหา ความต้องการและทัศนคติของเกษตรกร	5-1
5.1 ทัศนคติของเกษตรกรด้านการใช้และพัฒนาที่ดิน	5-1
5.2 ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร	5-7

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ศักยภาพของพื้นที่	5-9
5.4 ข้อเสนอ/กลยุทธ์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา	5-15
บทที่ 6 เขตการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-1
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดลพบุรี (ปี พ.ศ. 2543-2552)	2-6
ตารางที่ 3-1	สมบัติทางกายภาพและเคมีของดินตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	3-3
ตารางที่ 3-2	สภาพการใช้ที่ดินตามประเภทต่างๆ ในปัจจุบันตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	3-5
ตารางที่ 4-1	ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อยของที่ดินตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	4-3
ตารางที่ 4-2	ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1) ของที่ดินแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	4-4
ตารางที่ 5-1	ทัศนคติด้านการใช้ที่ดินและการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	5-2
ตารางที่ 6-1	เขตการใช้ที่ดินตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	6-11

สารบัญรูป

	หน้า	
รูปที่ 2-1	แผนที่ขอบเขตการปกครองตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	2-3
รูปที่ 2-2	สมุดของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2543-2552	2-6
รูปที่ 3-1	แผนที่สถานภาพทรัพยากรที่ดิน/หน่วยที่ดินตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	3-2
รูปที่ 3-2	สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	3-5
รูปที่ 3-3	แผนที่สภาพการใช้ที่ดินตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	3-6
รูปที่ 5-1	ปัญหาในการประกอบอาชีพการเกษตร	5-8
รูปที่ 5-2	ปัญหาด้านการครองชีพและด้านอื่นๆ	5-8
รูปที่ 5-3	ความต้องการความช่วยเหลือและส่งเสริมจากราชการ	5-9
รูปที่ 6-1	แผนที่เขตการใช้ที่ดินตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	6-12

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้นำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยขาดการจัดการอย่างมีระบบเป็นผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และกิจการบริการอื่นๆ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างฟุ่มเฟือย โดยขาดการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมเป็นเหตุให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นการทำลายแหล่งต้นน้ำลำธารโดยตรงจนก่อให้เกิดความไม่สมดุลตามธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะน้ำท่วม ภัยแล้งหรือแผ่นดินถล่มและยังส่งผลให้เกิดปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรดินและทรัพยากรน้ำอย่างรุนแรงอันก่อให้เกิดผลเสียหายต่อความเป็นอยู่ของประชากรและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้นกรมพัฒนาที่ดิน โดยสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดินจึงได้จัดทำเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาจากข้อมูลสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชน แผนนโยบายด้านการเกษตรของรัฐและท้องถิ่นในระดับต่างๆ นำมาวิเคราะห์กำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล แล้วนำเสนอผลรายงานประกอบแผนที่ขนาดมาตราส่วน 1 : 25,000 พร้อมข้อเสนอแนะด้านการจัดการที่ดิน

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 กำหนดเขตการใช้ที่ดินทางการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำแผนที่และรายงานเพื่อเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตำบล

1.2.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

1.3 สถานที่ ระยะเวลา และผู้ดำเนินงาน

1.3.1 สถานที่ดำเนินงาน พื้นที่ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

1.3.2 ระยะเวลาดำเนินงาน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2552 – 30 กันยายน 2553

1.3.3 ผู้ดำเนินงาน กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ จากฐานข้อมูลแผนที่ขนาดมาตราส่วน 1 : 25,000 อาทิ ข้อมูลดินและสภาพการใช้ที่ดิน พร้อมทั้งข้อมูล ด้านป่าไม้ตามกฎหมาย ชลประทาน ปฎิรูปที่ดินและ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ เป็นต้น ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการประเมินความเหมาะสมของที่ดินด้านการเกษตร

1.4.2 ศึกษาวิเคราะห์ด้านนโยบายการใช้ที่ดินทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น

1.4.3 นำเสนอขั้นตอนการดำเนินงานและรูปแบบของการกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล ให้กับส่วนราชการในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเกษตรกรและหมอดินอาสาในพื้นที่พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงข้อมูลให้มีความสมบูรณ์

1.4.4 สสำรวจทัศนคติ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม โดยนำมาประมวลผลร่วมกับข้อมูลในข้อ 1.4.1

1.4.5 กำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล พร้อมข้อเสนอแนะด้านการจัดการทรัพยากรในพื้นที่

1.4.6 จัดทำรายงานเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล พร้อมข้อเสนอแนะ ประกอบกับแผนที่ขนาดมาตราส่วน 1 : 25,000

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติระดับตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยคำนึงถึงแนวนโยบายของรัฐในระดับต่างๆ

1.5.2 เขตการใช้ที่ดินระดับตำบล สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณากำหนดเป้าหมายการพัฒนาด้านเกษตรกรรมระดับตำบล เพื่อเพิ่มผลผลิต และการใช้ทรัพยากรที่ดินอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของพื้นที่

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง

ตำบลตะลุง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี (รูปที่ 2-1)

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลโพธิ์เก้าต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลจี่วราย อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลโคกลำพาน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลท้ายตลาด อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ตำบลตะลุง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 9,073 ไร่ หรือประมาณ 14.517 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านศาลาลอย

หมู่ที่ 8 บ้านคลองตานาค(คลองตาเจริญ)

หมู่ที่ 2 บ้านวัดกำแพง

หมู่ที่ 9 บ้านตะลุง(คลองยายนาค)

หมู่ที่ 3 บ้านใหญ่(กระแซง)

หมู่ที่ 10 บ้านคลองท่าควาย

หมู่ที่ 4 บ้านใหญ่

หมู่ที่ 11 บ้านคลองนึม(หัวกระทุม)

หมู่ที่ 5 บ้านกระแซง(คลองโพธิ์)

หมู่ที่ 12 บ้านบางพุทโธเหนือ

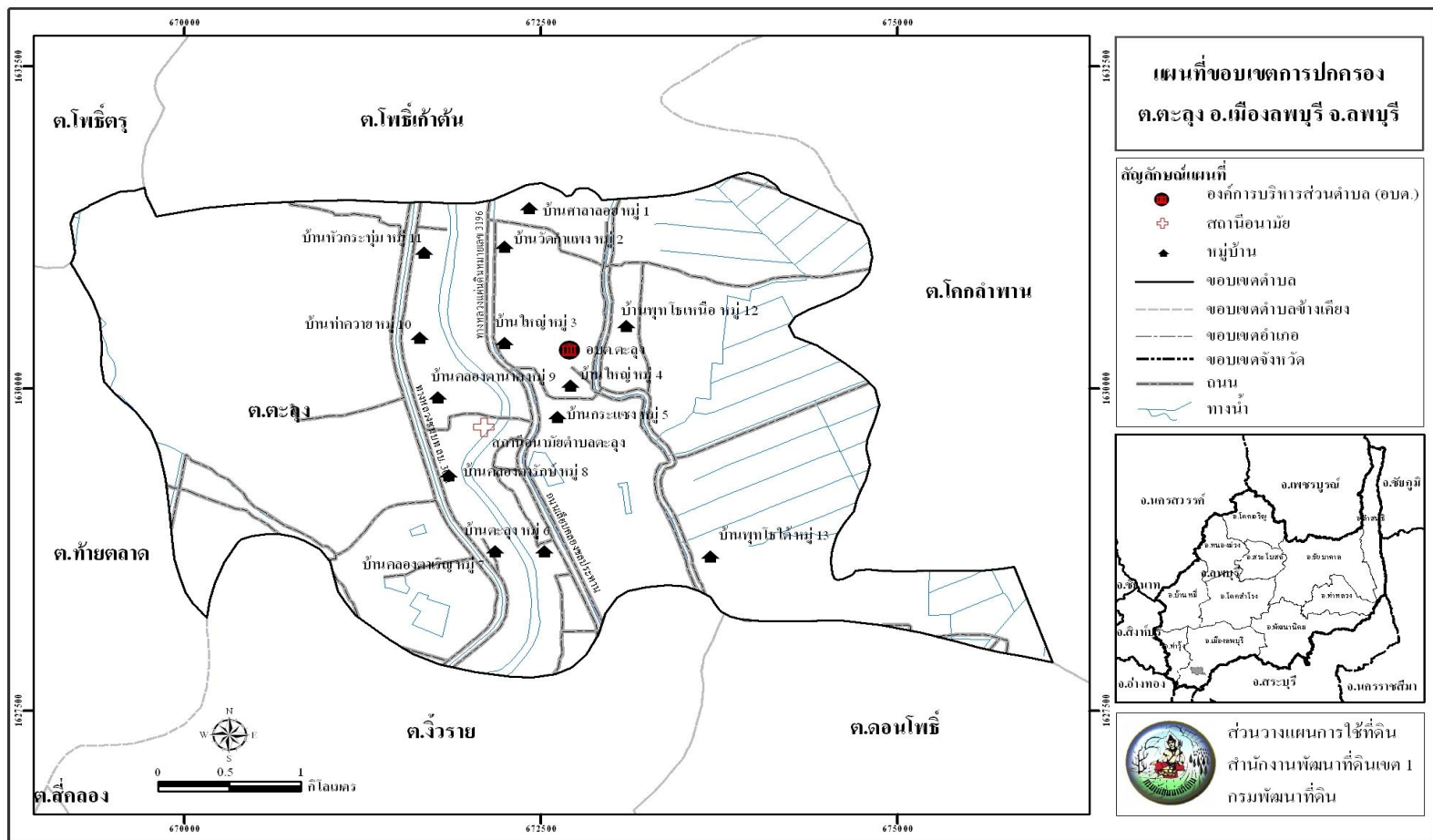
หมู่ที่ 6 บ้านตะลุง

หมู่ที่ 13 บ้านบางพุทโธใต้

หมู่ที่ 7 บ้านคลองยายรักษ์(หาดท่าควาย)

2.2 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบเรียบ โดยพื้นที่มีความลาดเทเล็กน้อยจากทิศเหนือไปทางทิศใต้ มีหนองอิโบ เป็นแหล่งเก็บน้ำหลักที่สำคัญของตำบล มีคลองไผ่สองกอกเป็นระบบทางน้ำหลักของตำบล นอกจากนี้ยังมีระบบคลองชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาของโคกกระเทียมครอบคลุมทั่วทั้งตำบล ความสูงของพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2-5 เมตรเหนือระดับทะเลปานกลาง

รูปที่ 2-1 แผนที่เขตการปกครอง ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ที่มา : กรมการปกครอง 2548

2.3 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จัดอยู่ในภูมิอากาศแบบร้อนชื้นสลับแล้ง (tropical wet and dry climate) ตามการจำแนกภูมิอากาศตามแบบของ KOPPEN (KOPPEN's classification) ในเขตนี้จะมีฤดูฝนและฤดูแล้งแตกต่างกันอย่างชัดเจน สามารถแบ่งได้ 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่ม ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน โดยฤดูนี้จะมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมชื้นพัดปกคลุม ทำให้ฝนตกแพร่กระจายตามร่องมรสุมประกอบกับร่องความกดอากาศต่ำ(depression) พาดผ่านทางทิศตะวันออกทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก โดยเฉพาะในเดือนกันยายนอากาศจะชุ่มชื้น ส่วนฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนตุลาคมถึงมกราคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะหนาวเย็นสลับกับอากาศร้อน

จากสถิติภูมิอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาในรอบ 10 ปี (พ.ศ. 2543-2552) จังหวัดลพบุรี (ตารางที่ 1) สามารถสรุปได้ดังนี้(ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

2.3.1 ปริมาณน้ำฝน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,095.70 มิลลิเมตร เดือนที่มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยสูงสุด คือ เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 253.80 มิลลิเมตร เดือนที่มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เดือนกุมภาพันธ์ มีปริมาณฝนเฉลี่ย 6.50 มิลลิเมตร ลักษณะการตกของฝนพบว่าฝนจะเริ่มตกมากขึ้นประมาณเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนมิถุนายนและเกิดฝนทิ้งช่วงระหว่างปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนสิงหาคม และจะตกมากที่สุดในเดือนกันยายน จากนั้นปริมาณฝนจะค่อยๆ ลดลงจนถึงเดือนพฤศจิกายน

2.3.2 อุณหภูมิ มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 28.50 องศาเซลเซียส เดือนเมษายน มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 38.1 องศาเซลเซียส และเดือนมกราคม มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 16.70 องศาเซลเซียส

2.3.3 ความชื้นสัมพัทธ์ ปริมาณความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี 71 เปอร์เซ็นต์ โดยที่เดือนกันยายนมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด 80 เปอร์เซ็นต์ และเดือนธันวาคมมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์

2.3.4 การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณได้ด้วยโปรแกรม Cropwat (Version 8.0) เมื่อนำมาสร้างกราฟเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นปริมาณน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ของค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ(0.5 ETo) ซึ่ง

สามารถนำมาหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชของ ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้ดังนี้

1.) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก จะอยู่ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม (ปริมาณน้ำฝนสูงกว่าครึ่งหนึ่งของศักยภาพการคายระเหยน้ำ) จนกระทั่งถึงกลางเดือนตุลาคม (ปริมาณน้ำฝนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของศักยภาพการคายระเหยน้ำ) และช่วงที่มีน้ำมากเกินพอต่อความต้องการของพืชจะมี 2 ช่วงด้วยกัน คือ ช่วงกลางเดือนพฤษภาคม ถึงปลายเดือนมิถุนายน และช่วงต้นเดือนสิงหาคมถึงปลายเดือนตุลาคม (ปริมาณน้ำฝนสูงกว่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ)

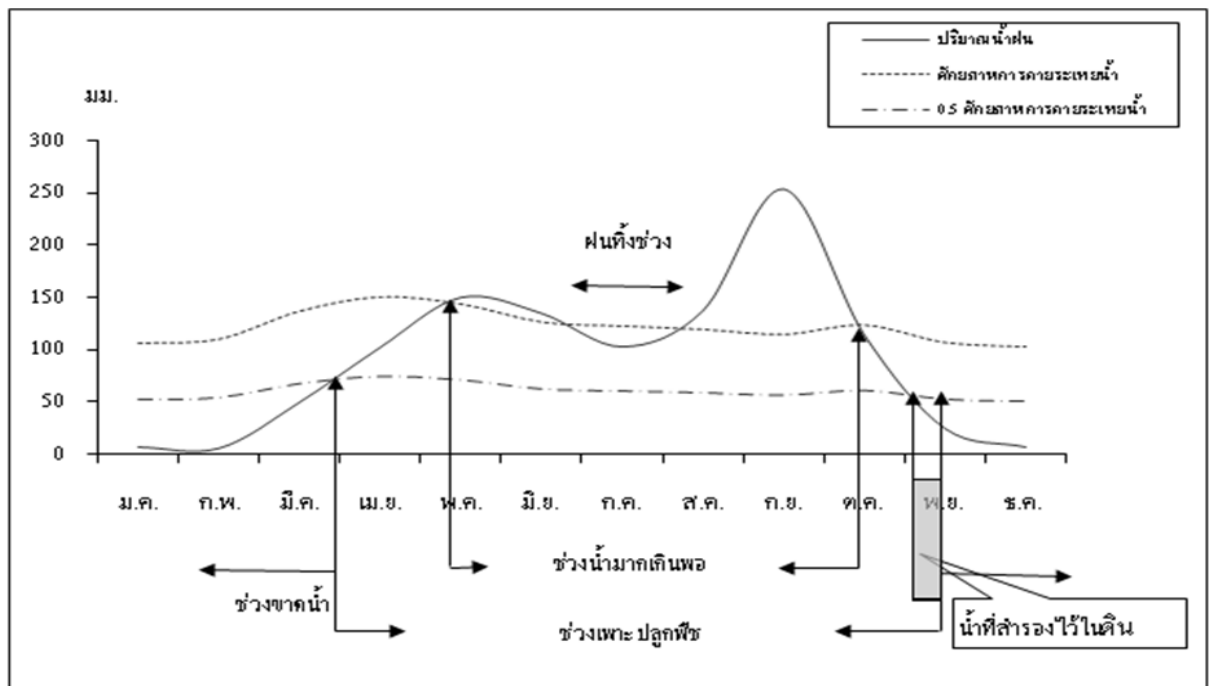
2.) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งจะมีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อยหรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งจะอยู่ในช่วงต้นเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนพฤษภาคมของทุกปี

ตารางที่ 1 สถิติข้อมูลภูมิอากาศ จังหวัดลพบุรี

เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	ปริมาณฝนที่เป็นประโยชน์(มม.)	อุณหภูมิสูงสุด(°ซ)	อุณหภูมิต่ำสุด(°ซ)	ความยาวนานแสงแดด (ชม./วัน)	ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ความเร็วลม (กม./วัน)	การคายระเหยน้ำ(มม.)*
ม.ค.	7.70	7.6	35.2	16.7	8.5	63	27	106.33
ก.พ.	6.50	6.5	36.3	19	8.6	65	24	110.32
มี.ค.	50.50	46.5	37.4	20.9	8.2	68	25	137.02
เม.ย.	102.90	86	38.1	23.1	8.7	71	32	150.6
พ.ค.	150.40	114.2	37	23.3	7.4	76	30	143.84
มิ.ย.	135.20	106	35.7	23.4	6.4	77	29	126.6
ก.ค.	103.40	86.3	35.6	23.2	5.5	77	30	122.76
ส.ค.	138.00	107.5	35.6	23.2	5.2	77	26	119.66
ก.ย.	253.80	150.4	35.6	22.8	5.5	80	25	114.9
ต.ค.	114.40	93.5	35	22.4	7.3	76	26	123.69
พ.ย.	25.30	24.2	34.6	18.3	8.3	65	25	107.1
ธ.ค.	7.60	7.5	34.7	17.1	8.5	60	29	102.92
รวม	1,095.7	836.20	-	-	-	-	-	-
เฉลี่ย	-	-	35.9	21.1	7.3	71	27	122.145

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดลพบุรี กรมอุตุนิยมวิทยา (2551)

หมายเหตุ : *ใช้ค่าเฉลี่ย 30 ปี พ.ศ.2514-2551

รูปที่ 2 สมดุลของน้ำในดินเพื่อการเกษตร จังหวัดลพบุรี

2.4 สภาพสังคมและการรวมกลุ่มเกษตรกร

สภาพสังคมและการรวมกลุ่มเกษตรกรตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี ได้จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน (กรมการปกครอง) ผลการสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) แผนพัฒนาการเกษตรตำบล (ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลตะลุง) และแผนพัฒนาสามปี (องค์การบริหารส่วนตำบลตะลุง) เป็นต้น ได้ผลการศึกษาดังนี้

2.4.1 สภาพทางสังคม

ตำบลตะลุง มีพื้นที่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลตะลุงเต็มทั้งหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 4,362 คน เป็นชาย 2,031 คนและเป็นหญิง 2,331 คน จำนวนบ้าน 1,188 หลังคาเรือน จำนวนประชากรเฉลี่ย 3 คนต่อหลังคาเรือน (รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน กรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 300.62 คนต่อตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณีการทำบุญตามพระพุทธศาสนาในเดือนต่างๆ ที่สืบสานต่อเนื่องกันมา มีความเป็นอยู่แบบเครือญาติผูกพันและพึ่งพาอาศัยกันให้ความเคารพนับถือพระสงฆ์ ผู้อาวุโสและผู้นำชุมชน

2.4.2 การรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร

สถาบันเกษตรกร มีการรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในตำบลตะลุง มีการรวมกลุ่มหลายรูปแบบ ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกระท้อนแปรรูป (ระดับ 4 ดาว)

2.5 สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของตำบลบ้านตะลุง ได้จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับหัวข้อ 2.4 ได้ผลการศึกษาดังนี้

2.5.1 การประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 21.00 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 30.00 ไร่ต่อครัวเรือนและมีแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ย 3 คนต่อครัวเรือน อาชีพรองลงมาเป็นการค้าขาย รับจ้าง รับราชการและอื่นๆ การถือครองที่ดิน ส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและบางส่วนเช่าที่ดินทำกินเพิ่ม โดยมีเอกสิทธิ์ที่ดินเป็นโฉนด นส.3ก

2.5.2 การผลิตทางการเกษตร

พืช เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ ข้าว

- ผลผลิตข้าวนาปี ปีการผลิต 2552/53 เฉลี่ย 800 กิโลกรัมต่อไร่
- ผลผลิตข้าวนาปรัง ปีการผลิต 2552/53 เฉลี่ย 850 กิโลกรัมต่อไร่

ปศุสัตว์ จากข้อมูลของปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี (ปี 2552) มีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อเสริมรายได้ในครัวเรือน เช่น เป็ด ไก่เนื้อและไก่พื้นเมือง

2.5.3 ต้นทุนการผลิต

ข้าวนาปี ต้นทุนการผลิต 4,500 บาทต่อไร่ ราคาผลผลิต 8.00 บาทต่อกิโลกรัม

ข้าวนาปรัง ต้นทุนการผลิต 4,850 บาทต่อไร่ ราคาผลผลิต 7.00 บาทต่อกิโลกรัม

2.5.4 การอุตสาหกรรม

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี รายงานว่า พ.ศ. 2552 มีโรงงานอุตสาหกรรมประเภท 2 และ 3 ตั้งอยู่ในตำบลทั้งสิ้น 3 โรง จำแนกได้ดังนี้ โรงรับซ่อมเครื่องยนต์ 1 แห่ง โรงล้างไม้พารอส 1 แห่ง โรงล้าง บด ย่อย พลาสติก 1 แห่ง

2.5.5 รายได้ รายจ่ายและแหล่งสินเชื่อ

รายได้ จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2552 (จปฐ.) โดยเฉลี่ยร้อยละ 70.00 ของครัวเรือนทั้งหมด มีคนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อคนต่อปี

แหล่งสินเชื่อ เกษตรกรใช้บริการสินเชื่อจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส) สหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารพาณิชย์และเอกชน เป็นต้น

2.5.6 โครงสร้างพื้นฐาน

1) สาธารณูปโภค ได้แก่

- (1) ไฟฟ้า มีไฟฟ้าทุกหมู่บ้าน
- (2) ประปา มีประปาทุกหมู่บ้าน
- (3) การโทรคมนาคม มีโทรศัพท์สาธารณะ 13 แห่ง

2) สถานบริการสาธารณะและสถานที่ราชการ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 5 แห่ง วัด 5 แห่ง สถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่งและที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง เป็นต้น

บทที่ 3

สถานภาพทรัพยากร

3.1 ทรัพยากรที่ดินและการใช้ที่ดิน

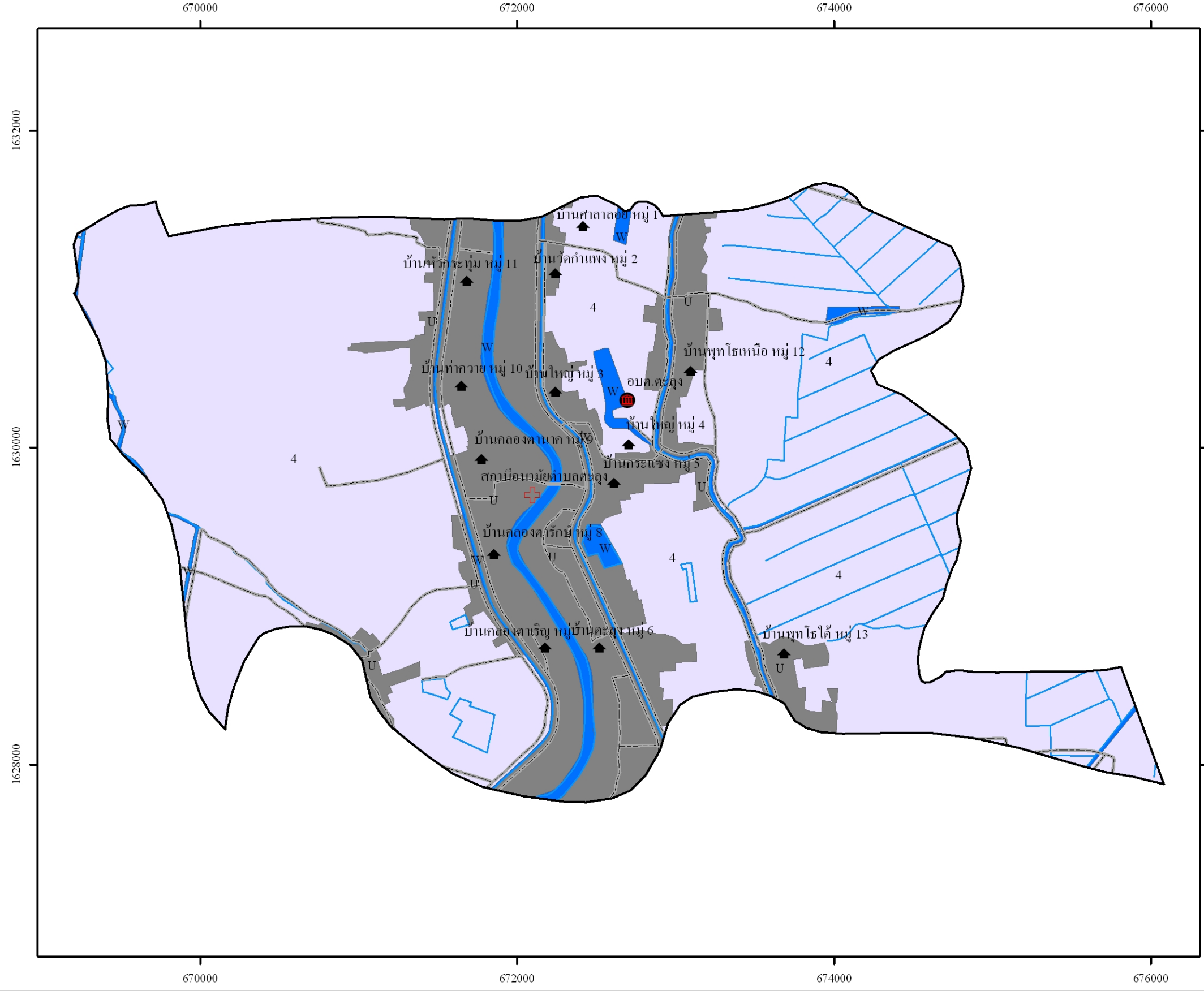
3.1.1 สถานภาพของทรัพยากรที่ดินในปัจจุบัน

จากการศึกษาสถานภาพของทรัพยากรที่ดินในปัจจุบันที่ใช้ในการเกษตรของ ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี อาศัยจากการรายงานสำรวจดินเพื่อการเกษตรแบบ ค่อนข้างละเอียด มาตราส่วน 1:25,000 ของจังหวัดลพบุรี โดยสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน จัดทำลักษณะและสมบัติทางกายภาพและเคมีที่สำคัญ เช่น เนื้อดิน การระบายน้ำของดิน ปฏิกริยาดิน เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นคุณภาพที่ดินและนำไปใช้ในการจัดความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืช เศรษฐกิจต่อไป ดังแสดงในรูปที่ 3.1 และตารางที่ 3.1 ซึ่งสามารถบรรยายพอสังเขปได้ดังนี้

1) กลุ่มดินเหนียวลึกมาก (กลุ่มชุดดินที่ 4) เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวก ตะกอนล้นน้ำ ในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ ที่อาจได้รับอิทธิพลจากการท่วมของน้ำจากแม่น้ำ ได้ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นดิน เหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องในฤดูแล้ง และอาจมีรอยอุ้มน้ำในดิน ดิน บนมีสีดำหรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทาน้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาล ปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและ แมงกานีสในชั้นดินล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึง เป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5-6.5 แต่ถ้าดินมีก้อนปูน ปะปนจะมีปฏิกริยา ค่อนข้างเป็นกลางหรือด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.0-8.0 ปัจจุบันพื้นที่ บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 4 ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ประมาณ 6,392 ไร่ หรือร้อยละ 70.46 ของพื้นที่ตำบล

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้การไถ พรวนยาก ข้าวอาจเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน สำหรับพืชที่ไม่ชอบน้ำจะ ได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน

แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

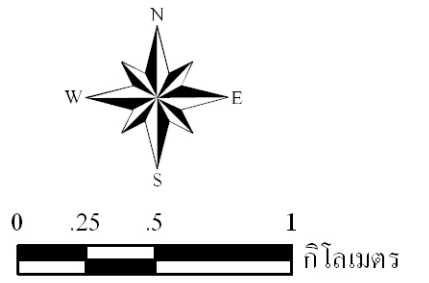

คำอธิบายสัญลักษณ์

- องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)
- สถานีอนามัย
- หมู่บ้าน
- ขอบเขตกลุ่มชุดดิน
- ถนน
- ทางน้ำ
- ขอบเขตตำบล
- หน่วยแผนที่

คำอธิบายหน่วยแผนที่

หน่วยแผนที่	พื้นที่(ไร่)	ร้อยละ
4	กลุ่มดินเหนียวลึกมาก(ดินที่ลุ่ม) ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	6,392 70.46
U	ชุมชน	2,216 24.42
W	แหล่งน้ำ	465 5.12
	9,073	100.00

 ส่วนวางแผนการใช้ที่ดิน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กรมพัฒนาที่ดิน

รูปที่ 3-1 แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 3-1 สมบัติทางกายภาพและเคมีของดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

หน่วย ที่ดิน	เนื้อดิน		การระบาย น้ำ	ระดับความ อุดมสมบูรณ์	ความ ลาด ชัน%	ระดับ CEC%	ระดับ BS%	pH		ระดับก้อน หิน(ชม.)		ความลึก (ชม.)	ปริมาณ หิน โผล่%	ปริมาณ ก้อน หิน%	สภาพพื้นที่	เนื้อที่	
	บน	ล่าง						บน	ล่าง	บน	ล่าง					ไร่	ร้อยละ
4	เหนียว	เหนียว	เลวมาก	ปานกลาง	0-2	สูง	สูง	5.0-6.0	6.0-7.0	-	-	>150	-	-	ค่อนข้าง ราบเรียบ	6,392	70.46
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ชุมชน	2,216	24.42
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	แหล่งน้ำ	465	5.12
รวม															9,073	100.00	

ที่มา : สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำลพบุรี คลองควาย คลองไผ่สองกอ

3.2.2 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

พื้นที่ของตำบลตะลุง ทั้งหมดอยู่ในเขตชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม ซึ่งเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ตลอดปี นอกจากนี้ยังมี บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล สระน้ำและระบบประปาหมู่บ้านเพื่อใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค

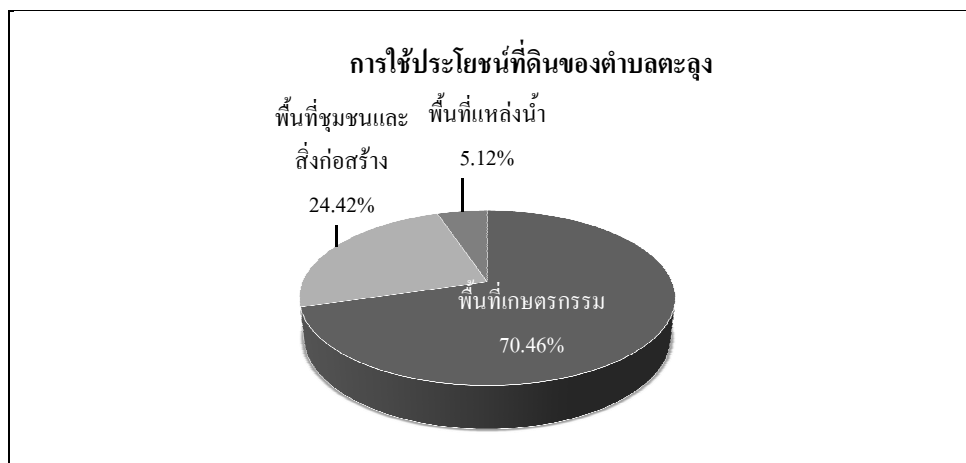
3.3 ทรัพยากรป่าไม้

จากข้อมูลแผนที่เขตป่าไม้ถาวรของกรมพัฒนาที่ดินและแผนที่เขตป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้เพื่อแสดงพื้นที่ป่าตามกฎหมาย พบว่าตำบลตะลุง ไม่มีพื้นที่ป่าตามกฎหมายและจากข้อมูลแผนที่การใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปี 2551 พบว่า นอกพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายตำบลตะลุง ไม่มีพื้นที่ป่าอยู่เลย

หมายเหตุ : จากการวิเคราะห์แผนที่มาตราส่วน 1:50,000 โดยวิธีซ้อนทับด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

3.4 สภาพการใช้ที่ดิน

จากการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ในปี พ.ศ. 2552 โดยส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน พบว่า ตำบลตะลุง มีเนื้อที่ทั้งหมด 9,073 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินจำแนกเป็น 3 ประเภท โดยเป็นพื้นที่ประเภทเกษตรกรรมสูงเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีเนื้อที่ 6,392 ไร่ หรือร้อยละ 70.46 ของพื้นที่ตำบล ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาถึง 5,195 ไร่ หรือร้อยละ 57.26 รองลงมาคือ พื้นที่ประเภทชุมชนและสิ่งก่อสร้าง มีเนื้อที่ 2,216 ไร่ หรือร้อยละ 24.42 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนพื้นที่ประเภทแหล่งน้ำจัดอยู่ในอันดับสุดท้าย มีเนื้อที่ 465 ไร่ หรือร้อยละ 5.12 ของพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นคลองชลประทานและแม่น้ำลำคลอง ร้อยละ 2.13 และร้อยละ 1.95 ตามลำดับ สรุปได้ตามรูปที่ 3-2

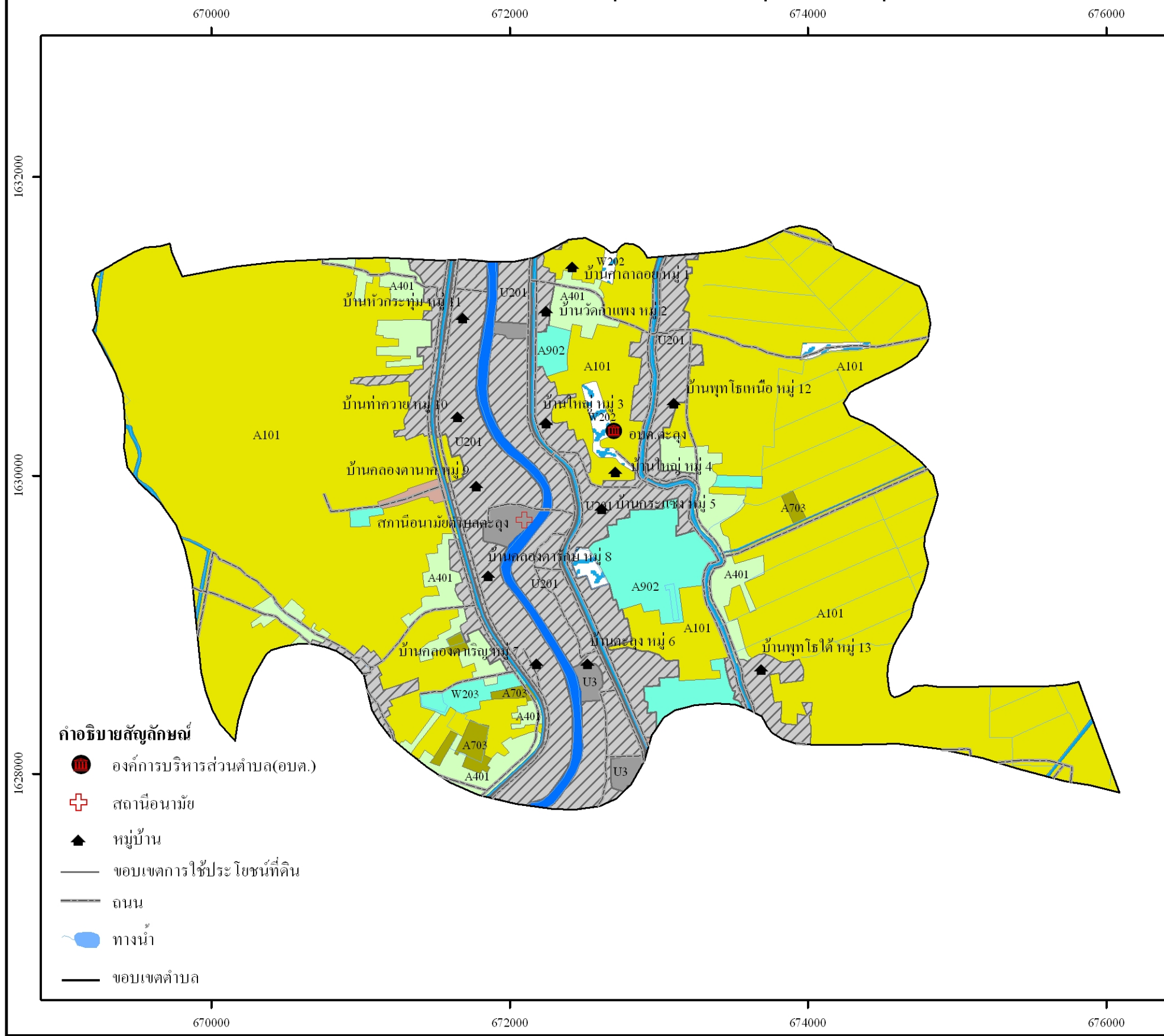

รูปที่ 3-2 สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลตะลุง

ตารางที่ 3-2 สภาพการใช้ที่ดินตามประเภทต่างๆ ในปัจจุบันของตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. พื้นที่เกษตรกรรม	6,392	70.46
- นา	5,195	57.26
- ไม้ผลผสม	633	6.98
- สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	462	5.09
- โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	75	0.83
- ไม้ยืนต้นผสม	27	0.30
2. พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	2,216	24.42
- หมู่บ้าน	2,043	22.52
- สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	104	1.14
- ถนน	69	0.76
3. พื้นที่แหล่งน้ำ	465	5.12
- คลองชลประทาน	193	2.13
- แม่น้ำลำคลอง	177	1.95
- บ่อน้ำในไร่นา	95	1.04
รวม	9,073	100.00

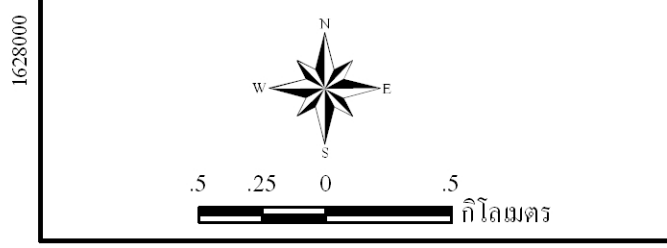
แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

- คำอธิบายสัญลักษณ์**
- องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)
 - สถานีอนามัย
 - หมู่บ้าน
 - ขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน
 - ถนน
 - ทางน้ำ
 - ขอบเขตตำบล

คำอธิบายหน่วยแผนที่

หน่วยแผนที่	พื้นที่(ไร่)	ร้อยละ
A101 นา	5,195	57.26
A301 ไม้ยืนต้นผสม	27	0.30
A401 ไม้ผลผสม	633	6.98
A703 โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	75	0.83
A902 สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	462	5.09
U201 หมู่บ้าน	2,043	22.52
U3 สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	104	1.14
U405 ถนน	69	0.76
W101 แม่น้ำลำคลอง	177	1.95
W202 บ่อน้ำในไร่นา	95	1.04
W203 คลองชลประทาน	193	2.13
รวม	9,073	100.00

ส่วนวางแผนการใช้ที่ดิน
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
 กรมพัฒนาที่ดิน

รูปที่ 3-3 แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

บทที่ 4

การประเมินคุณภาพที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นการพิจารณาศักยภาพของหน่วยทรัพยากรดินต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆในระดับการจัดการที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากสมบัติของดินด้านกายภาพและเคมี สถานภาพเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช รวมทั้งความยากง่ายในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกพืช หรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

4.1 คุณภาพที่ดินที่นำมาประเมิน

คุณภาพที่ดิน (Land Qualities :LQ) ที่นำมาประเมินสำหรับการปลูกพืชในระบบของ FAO Framework ได้กำหนดไว้ 25 ชนิด สำหรับในพื้นที่ตำบลนี้อาจนำคุณภาพที่ดินมาประเมินเพียงไม่กี่ชนิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของข้อมูล ความแตกต่างของภูมิภาค และระดับความรุนแรงของคุณลักษณะดินที่มีผลต่อผลผลิตตลอดจนชนิดของพืช และความต้องการการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Requirements : LUR) ดังนั้นคุณภาพที่ดินที่นำมาใช้มีดังนี้

- **ระบบอุณหภูมิ (Temperature regime :t)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในฤดูเพาะปลูกเพราะอุณหภูมิมิอิทธิพลต่อการงอกของเมล็ด การออกดอกของพืชบางชนิด และมีส่วนสัมพันธ์กับขบวนการสังเคราะห์แสง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเจริญเติบโตของพืช

- **ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อรากพืช (Moisture availability : m)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทนได้แก่ ระยะเวลาของการท่วมขังของน้ำในฤดูฝน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปีหรือความต้องการน้ำในช่วงการเจริญเติบโตของพืช และลักษณะของเนื้อดิน ซึ่งมีผลทางอ้อมในเรื่องความจุในการอุ้มน้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

- **ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability : o)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทนได้แก่ สภาพการระบายน้ำของดิน ทั้งนี้พืชโดยทั่วไปรากพืชต้องการออกซิเจนในขบวนการหายใจ

- **ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability : s)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทนได้แก่ ปริมาณธาตุอาหารพืชในดิน

- **สภาวะการหยั่งลึกของราก (Rooting conditions :r)** คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทนได้แก่ ความลึกของดิน ความลึกของระดับน้ำใต้ดิน และชั้นการหยั่งลึกของราก โดยความยากง่ายของการ

หยังลึกของรากในดินมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ลักษณะเนื้อดิน โครงสร้างของดิน การเกาะตัวของดิน และปริมาณกรวดหรือเศษหินที่พบในหน้าตัดดิน

- ความเสียหายจากน้ำท่วม (Flood hazard :f) คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ จำนวนครั้งที่น้ำท่วมในช่วงรอบปี

- การมีเกลือมากเกินไป (Excess of salts :x) คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ปริมาณเกลืออิสระที่สะสมมากเกินไปจนเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตของพืช

- สารพิษ (Soil toxicities :z) ระดับความลึกของชั้น jarosite ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาของดินจะทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ปริมาณซัลเฟตของเหล็กและอลูมิเนียมในดินจะสูงมากจนเป็นพิษต่อพืช ในที่นี้พิจารณาความเป็นกรดเป็นด่างของดินซึ่งจะมีผลต่อความเจริญเติบโตของพืช เนื่องจากปฏิกิริยาดินจะทำให้สภาพต่างๆ ทางด้านเคมีและชีวภาพของดินถูกเปลี่ยนไปในสภาพที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมต่อพืชที่ปลูกหรือมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดิน โดยกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดินสามารถเป็นตัวควบคุมระดับของธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชได้ ด้วยสาเหตุนี้จึงต้องมีการปรับปรุงสภาพความเป็นกรดเป็นด่าง ของดิน โดยขึ้นอยู่กับชนิดของพืชที่ปลูกด้วย เพื่อให้ความเป็นกรดเป็นด่างของดินอยู่ในสภาพที่เหมาะสม

- ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (Potential for mechanization :w) คุณลักษณะที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ความลาดชันของพื้นที่ ปริมาณหิน โคล่ ปริมาณก้อนหิน และการมีเนื้อดินเหนียวจัดซึ่งปัจจัยทั้ง 4 นี้ อาจเป็นอุปสรรคต่อการไถพรวนโดยเครื่องจักร

- ความเสียหายจากการกัดกร่อน (Erosion hazard :e) คุณลักษณะ ที่ดินที่เป็นตัวแทน ได้แก่ ความลาดชันของพื้นที่

4.2 การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน

หลักการของ FAO Framework ได้จำแนกอันดับความเหมาะสมของที่ดินเป็น 2 อันดับ (Order) คือ

- (1) อันดับที่เหมาะสม(Order S : Suitability)
- (2) อันดับที่ไม่เหมาะสม(Order N : Not Suitability)

และจาก 2 อันดับที่ได้แบ่งย่อยออกเป็น 4 ชั้น (Class) ดังนี้

S1 : ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (Highly Suitable)

S2 : ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (Moderately Suitable)

S3 : ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (Marginally Suitable)

N : ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (Not Suitable)

การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินในพื้นที่ตำบลเป็นการประเมินความสามารถของดินหรือประเมินศักยภาพของดินต่อการปลูกพืชหรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้กล่าวไว้แล้ว โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพที่ดินจากชุดดินที่ได้ทำการสำรวจไว้ในชั้นละเอียด (ส่วนสำรวจจำแนกดินที่ 1, 2551) กับความต้องการปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของพืชหรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละชนิด เพื่อจำแนกชั้นความเหมาะสมของชุดดินต่างๆ ต่อประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ทั้งนี้ ได้ทำการจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินดังกล่าวออกเป็น 4 ชั้น โดยใช้ปัจจัยหรือข้อจำกัดต่างๆ พิจารณาผลของการจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินในพื้นที่ตำบลได้ดังตารางที่ 4-1 และการจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินดังกล่าว สามารถสรุปชุดดินและเนื้อที่ของแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีชั้นเหมาะสมของที่ดินสูง ดังตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-1 ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อยของที่ดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

หน่วย แผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	ทานตะวัน	มันสำปะหลัง	อ้อย	มะม่วง	มะขาม	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เขต ชลประทาน									6,392	70.46
4	S1	N	N	N	N	N	N	N	6,392	70.46
หน่วยพื้นที่ เบ็ดเตล็ด									6,857	75.58
U	-	-	-	-	-	-	-	-	465	5.12
W	-	-	-	-	-	-	-	-	6,392	70.46
รวม									9,073	100

คำอธิบาย

S1	=	ชั้นที่มีความเหมาะสมของที่ดินสูง
S2	=	ชั้นที่มีความเหมาะสมของที่ดินปานกลาง
S3	=	ชั้นที่มีความเหมาะสมของที่ดินเล็กน้อย
N	=	ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสมของที่ดิน
m	=	ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
o	=	ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
s	=	ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช
n	=	ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
r	=	ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากเป็นอุปสรรคต่อการหยั่งลึกของราก
x	=	ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากมีเกลือมากเกินไป
k	=	ข้อจำกัดของที่ดินเนื่องจากสภาวะเขตกรรม
w	=	ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
e	=	ข้อจำกัดของดินเนื่องจากความเสียหายจากการกัดกร่อน

ตารางที่ 4-2 ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสูง (S1) ของที่ดินแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน	
	เขตน้ำฝน	เขตชลประทาน
1. ข้าว	-	4
2. ข้าวโพด	-	-
3. ทานตะวัน	-	-
4. มันสำปะหลัง	-	-
5. อ้อย	-	-
6. มะม่วง	-	-
7. มะขาม	-	-
8. ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	-	-

บทที่ 5

ศักยภาพของพื้นที่ปัญหา – ความต้องการและทัศนคติของเกษตรกร

ศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิที่สำรวจได้ในพื้นที่ตำบลและข้อมูลทุติยภูมิ รายงานแผนพัฒนาการเกษตร แผนพัฒนา 3 ปีและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลและหรือเทศบาล โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ทัศนคติของเกษตรกรด้านการใช้และพัฒนาที่ดิน ส่วนที่ 2 ปัญหาของเกษตรกร(ปัญหาด้านการประกอบอาชีพและปัญหาด้านการครองชีพ)และความต้องการของเกษตรกร(ความต้องการด้านการประกอบอาชีพและความต้องการด้านการครองชีพ)ส่วนที่ 3 ศักยภาพของพื้นที่(จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดของพื้นที่)

5.1 ทัศนคติของเกษตรกรด้านการใช้และการพัฒนาที่ดิน

จากการสำรวจเกษตรกรตัวอย่างเกี่ยวกับทัศนคติด้านการใช้และการพัฒนาที่ดิน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวในเขตชลประทาน สภาพดินที่ใช้ทำการเกษตรในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวปนทรายและดินเหนียว หากสภาพดินเสื่อมโทรมเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่มีวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยการใส่ปุ๋ยชีวภาพ ใส่ปุ๋ยเคมี ไม่เผาเศษหรือซากพืชและใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ในด้านแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากโครงการชลประทานเป็นหลักโดยในบางพื้นที่จะใช้น้ำฝนและแม่น้ำ เกี่ยวกับปัญหาภัยแล้งหรือขาดแคลนน้ำในพื้นที่การเกษตรเกษตรกรตัวอย่างร้อยละ 54.17 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดประสบปัญหาโดยส่วนใหญ่จะประสบปัญหา 3-5 ปีต่อครั้ง ส่วนปัญหาน้ำท่วมมีเกษตรกรตัวอย่างร้อยละ 66.67 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่ประสบปัญหาโดยส่วนใหญ่จะประสบปัญหาทุกปีและ 3-5 ปีต่อครั้ง ในด้านความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกอยู่เดิมเป็นพืชอุตสาหกรรมเช่น อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา ยูคาลิปตัส ไม้ผลหรือสมุนไพร เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือร้อยละ 100.00 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดโดยให้เหตุผลว่าพืชเดิมที่ปลูกมีตลาดรองรับ ไม่ต้องใช้ทุนมากและปลูกดูแลรักษาน้ำน้อย ในด้านความสนใจต่อพืชชนิดใหม่หรือพันธุ์ใหม่หรือเทคโนโลยีใหม่เกษตรกรตัวอย่างร้อยละ 58.33 มีความสนใจและส่วนใหญ่มีความสนใจในการทำเกษตรอินทรีย์แบบใช้สารเคมีระดับปลอดภัยและไม่ใช้สารเคมี ปัจจุบันการทำเกษตรอินทรีย์ในตำบลเริ่มแพร่หลายมากขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดยังมีความสนใจในการทำการเกษตรแบบพอเพียง เกี่ยวกับการรวมกลุ่มกันผลิตหรือขายผลผลิตทางการเกษตรมีเกษตรกรตัวอย่างร้อยละ 58.33 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่มีการรวมกลุ่มกันผลิตหรือขายผลผลิตซึ่งทำให้ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคาสินค้า สำหรับแนวทางในการเพิ่มผลผลิต

ทางการเกษตรมีเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดหรือร้อยละ 100.00 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่ทราบแนวทางในการเพิ่มผลผลิตโดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการใส่ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพและวัสดุต่างๆเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ปุ๋ยคอกปุ๋ยสดเช่น ปุ๋ยคอกมูลวัว โสนอัฟริกัน ปอเทืองแล้วไถกลบ และเข้ารับการฝึกอบรมหรือหาความรู้เพิ่ม ในด้านการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้ามีเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 79.17 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่เลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า

ในด้านการได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน พบว่าเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดเคยได้รับบริการจากกรมพัฒนาที่ดินโดยประเภทบริการที่ได้รับได้แก่ สารเร่ง(พด.ต่างๆ) ปุ๋ยหมัก เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดและหญ้าแฝก เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแหล่งน้ำโดยเฉพาะวางท่อหรือคลองหรือระบบส่งน้ำ ขุดลอกแหล่งน้ำและบ่อ สระน้ำในไร่นา ในด้านความยินดีที่จะปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่การเกษตรบางส่วน เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ยินดีที่จะทำตามหรือร้อยละ 70.83 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดเคยรับทราบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปรับปรุงบำรุงดินของกรมพัฒนาที่ดิน และทั้งหมดเคยทดลองใช้ผลิตภัณฑ์โดยได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน หมอดินอาสา และเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลหรืออำเภอ สำหรับผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินที่ใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินที่เกษตรกรตัวอย่างต้องการมากที่สุดได้แก่ สารเร่งพด.2 ใช้ผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ สารเร่งพด.1 ใช้ทำปุ๋ยหมัก สารเร่งพด.7 ใช้ผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืช เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดและหญ้าแฝก ดังตารางที่ 5-1

ตารางที่ 5-1 ทัศนคติของเกษตรกรด้านการใช้และพัฒนาที่ดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

รายการ	ร้อยละ
➤ พืชหลักที่เกษตรกรปลูก	
ข้าว	79.17
ในเขตชลประทาน	100.00
ไม่ผล	4.17
➤ สภาพดินที่เกษตรกรปลูกพืชหลัก	
ดินไม่มีปัญหา	
ดินเหนียวปนทราย	54.17
ดินเหนียว	20.83

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
➤ วิธีแก้ไขดินเสื่อมโทรมของเกษตรกร	
ใส่วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน	
ใส่ปุ๋ยชีวภาพ	75.00
ใส่ปุ๋ยเคมี	62.50
ไม่เผาเศษ/ซากพืช	45.83
ใส่สารปรับปรุงดิน เช่น ปูนมาร์ล ปูนโดโลไมท์	29.17
ใส่ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก	29.17
ใช้ปุ๋ยพืชสด เช่น โสน ถั่วต่างๆ	25.00
ใช้วิธีทางพืช	
ไม่เผาเศษ/ซากพืช	45.83
➤ แหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการทำการเกษตร	
แหล่งน้ำธรรมชาติ	
น้ำฝน	25.00
แม่น้ำ	16.67
แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	
น้ำจากโครงการชลประทาน	91.67
➤ พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง/ขาดแคลนน้ำที่ทำให้พืชที่ปลูกเสียหาย	
ไม่มี	45.83
มี	54.17
➤ ช่วงระยะเวลาที่เกิดปัญหาภัยแล้ง/ขาดแคลนน้ำ	
3-5 ปีต่อครั้ง	46.15
1-2 ปีต่อครั้ง	38.46
ทุกปี	7.69
เกินกว่า 10 ปีต่อครั้ง	7.69
➤ พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรประสบปัญหาน้ำท่วมที่ทำให้พืชที่ปลูกเสียหาย	
ไม่มี	33.33
มี	66.67

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
➤ ช่วงระยะเวลาการเกิดปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทำการเกษตร	
ทุกปี	18.75
1-2 ปีต่อครั้ง	6.25
3-5 ปีต่อครั้ง	68.75
เกินกว่า 10 ปีต่อครั้ง	6.25
➤ เกษตรกรต้องการเปลี่ยนจากพืชที่ปลูกอยู่เดิมเป็นพืชอุตสาหกรรม	
ไม่ต้องการ	100.00
➤ เกษตรกรไม่ต้องการเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกเพราะพืชเดิม	
ไม่ต้องใช้เงินทุนมาก	50.00
มีตลาดรองรับ/เป็นที่ต้องการของตลาด	50.00
ปลูกและดูแลรักษาง่าย	45.83
ใช้น้ำน้อย/ไม่มีปัญหาขาดแคลนน้ำ	41.67
ที่ดินไม่สามารถปลูกพืชอื่นได้	33.33
ใช้แรงงานน้อย	29.17
ปลูกไว้บริโภคในครัวเรือน	20.83
➤ ความสนใจของเกษตรกร เมื่อมีผู้มาแนะนำส่งเสริมพืชชนิดใหม่หรือพันธุ์ใหม่หรือเทคโนโลยีใหม่	
ไม่สนใจ	12.50
สนใจ	58.33
ไม่แน่ใจ	29.17
➤ แนวทางของเกษตรกรในการเพิ่มผลผลิตพืช	
ทราบ	100.00
ใส่ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และวัสดุต่างๆ เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน	87.50
ปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น พืชตระกูลถั่ว โสนอัฟริกัน ปอเทือง แล้วไถกลบ	50.00
เข้ารับการฝึกอบรม/หาความรู้เพิ่ม	29.17
ปลูกพืชหมุนเวียน	25.00
ลงทุนสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เช่น ขุดสระ ขุดบ่อ	20.83

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
➤ ความสนใจของเกษตรกรในการทำการเกษตรอินทรีย์	
ไม่สนใจ	8.33
สนใจ	91.67
➤ ชนิดของเกษตรอินทรีย์ที่เกษตรกรสนใจ	
ไม่ใช้สารเคมี	50.00
ใช้สารเคมีระดับปลอดภัย	50.00
➤ การทำการเกษตรอินทรีย์ในหมู่บ้าน/ตำบล	
ไม่มี	33.33
มี	66.67
➤ ความสนใจของเกษตรกรที่จะทำการเกษตรแบบพอเพียง	
สนใจ	100.00
➤ การรวมกลุ่มกันผลิตหรือจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในหมู่บ้าน	
ไม่มี	58.33
มี	41.67
➤ เกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้	
ไม่เลี้ยง	79.17
เลี้ยง	20.83
➤ ชนิดของสัตว์ที่เลี้ยง	
โคเนื้อ	60.00
สัตว์ปีก	40.00
ปลา	20.00
➤ บริการจากกรมพัฒนาที่ดินที่เกษตรกรในหมู่บ้าน/ตำบล เคยได้รับ	
มี	100.00
➤ ชนิดของบริการที่ได้รับจากกรมพัฒนาที่ดิน	
ผลิตภัณฑ์ปรับปรุงบำรุงดิน(สารเร่ง พด. ต่างๆ)	95.83
ปุ๋ยหมัก	75.00
เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	54.17

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
หญ้าแฝก	54.17
คำแนะนำวิธีการปรับปรุงบำรุงดิน	50.00
เข้ารับการฝึกอบรม/ดูงาน	45.83
ตรวจสอบสภาพดิน	45.83
ไถกลบตอซัง	45.83
คำแนะนำ/ความช่วยเหลือจากหมอดินอาสา	41.67
➤ การพัฒนาแหล่งน้ำในหมู่บ้าน เกษตรกรคิดว่ากรมพัฒนาที่ดินควรสนับสนุน/ช่วยเหลือ	
ไม่ต้องสนับสนุน	25.00
สนับสนุน/ช่วยเหลือ	75.00
➤ ประเภทแหล่งน้ำที่เกษตรกรต้องการให้กรมพัฒนาที่ดินช่วยเหลือ ได้แก่	
วางท่อ/คลอง/ระบบส่งน้ำ	77.78
ขุดลอกแหล่งน้ำ	61.11
บ่อ สระ ในไร่นา	38.89
ทำฝายกั้นน้ำ	27.78
➤ ความเต็มใจของเกษตรกรที่จะปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันรักษาหน้าดินและอนุรักษ์น้ำในพื้นที่เพาะปลูก	
ไม่แน่ใจ	12.50
ยินดี	70.83
ไม่ยินดี	16.67
➤ เหตุผลที่เกษตรกรไม่ยินดีปลูกหญ้าแฝก	
พื้นที่ราบไม่ลาดชันจึงไม่มีปัญหาดินถูกชะล้างพังทลาย	50.00
เสียพื้นที่ทำการเกษตร/ทำให้พื้นที่รก	50.00
ไม่มีพื้นที่พอที่จะปลูก	25.00
➤ เกษตรกรเคยรับทราบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปรับปรุงบำรุงดิน ของกรมพัฒนาที่ดิน	
เคย	100.00
เกษตรกรที่ทราบข้อมูลผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินเคยทดลองใช้	100.00

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

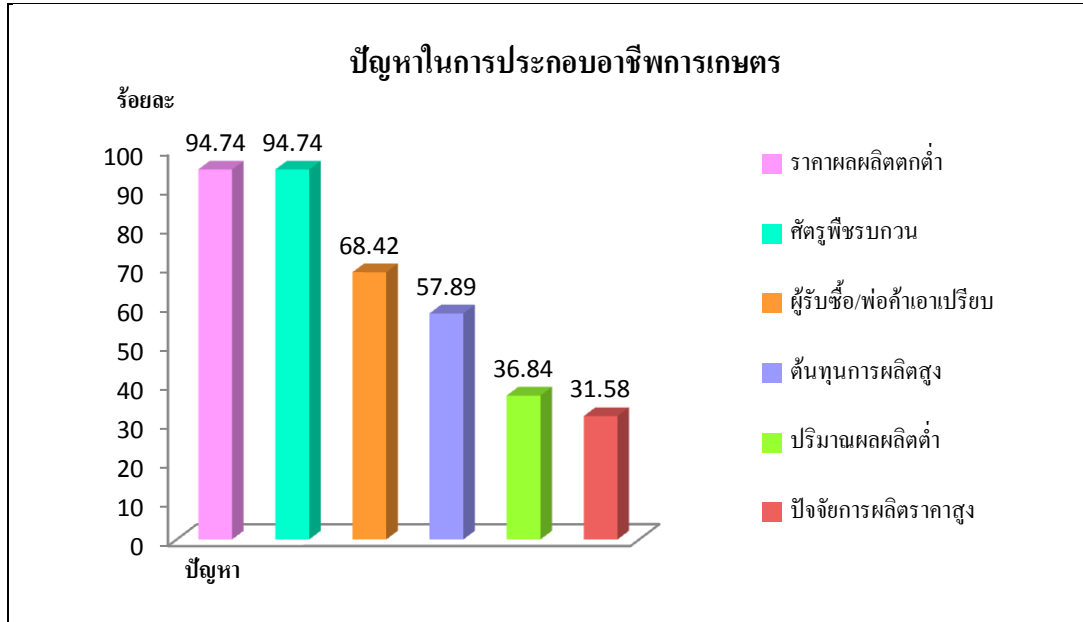
รายการ	ร้อยละ
➤ บุคคล/สื่อที่แนะนำให้เกษตรกรใช้ผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน	
เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน	100.00
หมอดินหมู่บ้าน/ตำบล	62.50
เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ/ตำบล และ/หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น	16.67
สื่อต่างๆ	16.67
➤ ชนิดผลิตภัณฑ์บำรุงดินของกรมพัฒนาที่ดินที่เกษตรกรต้องการใช้	
สารเร่ง พด.2 ใช้ทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ	100.00
สารเร่ง พด.1 ใช้ทำปุ๋ยหมัก	95.83
สารเร่ง พด.7 ใช้ผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืช	75.00
เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	58.33
หญ้าแฝก	58.33
สารเร่ง พด.5 ใช้ผลิตสารกำจัดวัชพืช/หญ้าต่างๆ	37.50
สารเร่ง พด.6 ใช้หมักเศษอาหารเหลือทิ้ง/ดัดกลิ่นเหม็นในคอกสัตว์และบำบัดน้ำเสีย	25.00
สารเร่ง พด.3 ใช้ผลิตเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมโรคพืช	20.83

ที่มา : จากการสำรวจ , 2552

5.2 ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร

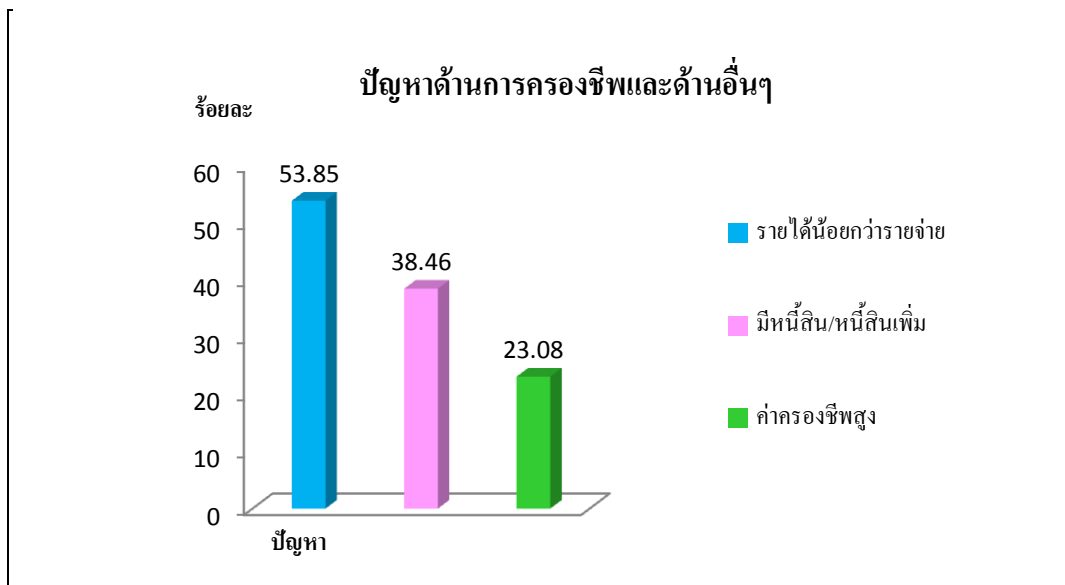
5.2.1 ปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและการครองชีพ

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรในตำบลประสบปัญหาที่สำคัญสองประการได้แก่ ปัญหาในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและด้านการครองชีพ ซึ่งปัญหาด้านการเกษตรมีเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่ประสบปัญหาหรือร้อยละ 79.17 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดโดยปัญหาที่สำคัญที่เกษตรกรตัวอย่างประสบเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำและศัตรูพืชรบกวนคิดเป็นร้อยละ 94.74 ของจำนวนเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาได้แก่ พ่อค้าเอาเปรียบ ต้นทุนการผลิตสูงและปริมาณผลผลิตต่ำคิดเป็นร้อยละ 68.42 57.89 และ 36.84 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ ที่แตกต่างกันไป ดังกราฟที่ 5-1

กราฟที่ 5-1 ปัญหาในการประกอบอาชีพการเกษตร

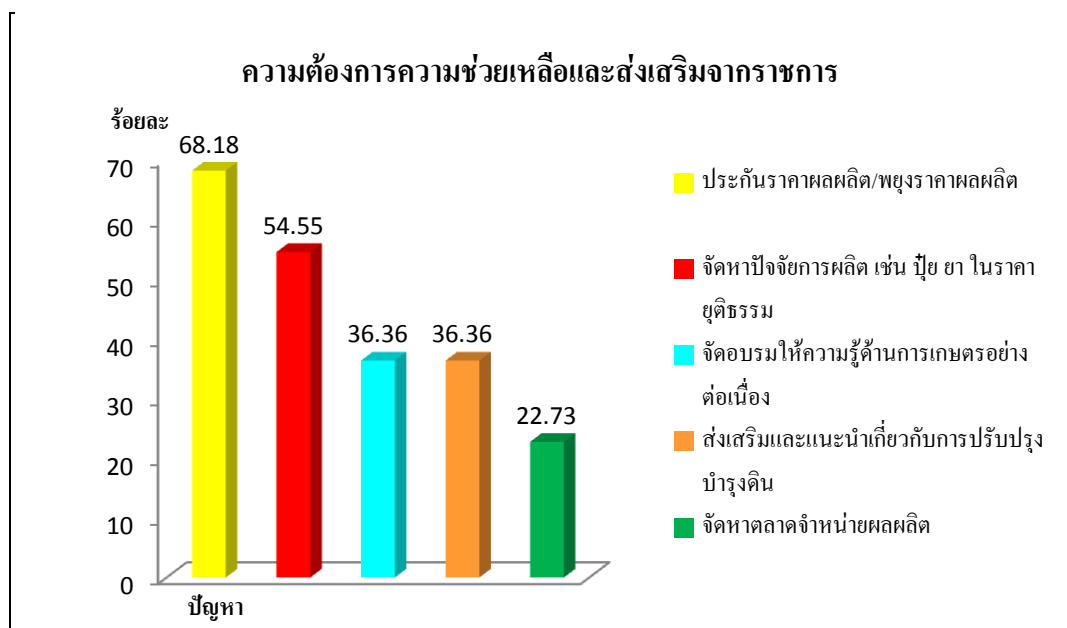
ส่วนปัญหาด้านการครองชีพและด้านอื่นๆ มีเกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาร้อยละ 54.17 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดโดยปัญหาที่สำคัญที่เกษตรกรตัวอย่างประสบเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ รายได้น้อยกว่ารายจ่ายคิดเป็นร้อยละ 53.85 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาด้านการครองชีพและด้านอื่นๆ รองลงมาได้แก่ มีหนี้สินและค่าครองชีพสูงคิดเป็นร้อยละ 38.46 และ 23.08 ดังกราฟที่ 5-2

กราฟที่ 5-2 ปัญหาด้านการครองชีพและด้านอื่นๆ

5.2.2 ความต้องการความช่วยเหลือและส่งเสริมจากทางราชการ

จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรตัวอย่าง พบว่ามีเกษตรกรตัวอย่างเกือบทั้งหมดที่ต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการร้อยละ 91.67 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งความต้องการความช่วยเหลือที่เกษตรกรตัวอย่างต้องการเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ ประกันราคาผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 68.18 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการความช่วยเหลือ รองลงมาได้แก่ จัดหาปัจจัยการผลิตเช่น ปุ๋ย ยา ในราคายุติธรรม จัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมและแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดินคิดเป็นร้อยละ 54.55 36.36 และ 36.36 ที่เหลือเป็นความต้องการที่แตกต่างกันไป ดังกราฟที่ 5-3

กราฟที่ 5-3 ความต้องการความช่วยเหลือและส่งเสริมจากราชการ

5.3 ศักยภาพของพื้นที่

ศักยภาพของพื้นที่ ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพในพื้นที่ของตำบลที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน รวมทั้งปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาในด้านต่างๆ ข้อมูลที่ศึกษาได้จากข้อมูลปฐมภูมิที่สำรวจในพื้นที่ประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่นโยบายของระดับต่างๆ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล แผนพัฒนา 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบล แผนงานและโครงการต่างๆ เป็นต้น ได้ผลการศึกษาดังนี้

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

จุดแข็ง

- สภาพพื้นที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มขนาดใหญ่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง
- ทรัพยากรดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว สีเทาเข้ม ที่มีความลึกมาก เหมาะแก่การทำนา
- มีทรัพยากรน้ำที่ได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติและลำน้ำสาขา ประกอบกับน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม
- สภาพพื้นที่และภูมิอากาศเอื้อให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะการปลูกข้าว

จุดอ่อน

- พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ มักประสบปัญหาอุทกภัย จากน้ำหลากหรือน้ำในแม่น้ำลพบุรีล้นตลิ่ง โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนหรือช่วงที่มีพายุพัดผ่าน ทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหาย
- เกษตรกรบางส่วนได้ใช้ทรัพยากรดินและน้ำ โดยขาดความตระหนักต่อการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ตัวอย่างเช่น การทำนาปลูกข้าวตลอดทั้งปี โดยมิได้พักดินหรือฟื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดิน
- เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้สารเคมีในส่วนของปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืช ในปริมาณมาก บางส่วนได้ตกค้างและสะสมอยู่ในดิน ตลอดจนการปนเปื้อนในแหล่งน้ำ เป็นอันตรายต่อผู้ใช้น้ำและสัตว์น้ำ
- พื้นที่ของตำบลไม่มีทรัพยากรป่าไม้ โดยไม่มีพื้นที่ที่มีสภาพปัจจุบันเป็นป่าไม้และไม่มีการปลูกป่าไม้ตามกฎหมาย รวมถึงป่าชุมชน อันจะส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของพื้นที่

โอกาส

- รัฐบาลได้กำหนดเกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติ ประกอบกับประชาชนมีความต้องการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษมากขึ้น ทำให้เกษตรกรได้ลดปริมาณการใช้สารเคมีลงและหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และการกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธีมากขึ้น
- เนื่องจากวิกฤตโลกร้อน ทำให้หน่วยงานของรัฐ มีนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริม การจัดการทรัพยากรดิน น้ำและป่าไม้ อย่างถูกต้องเหมาะสมและยั่งยืนเช่นการไถกลบตอซังและการปลูกต้นไม้ยืนต้น เป็นต้น
- รัฐบาลมีนโยบายการฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์ที่ดินทิ้งร้างและที่ดินว่างเปล่า เพื่อให้ใช้ทรัพยากรที่ดินให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

อุปสรรค

- สภาพอากาศปัจจุบันมีความแปรปรวนจากผลกระทบของภาวะโลกร้อน ทำให้เกิดปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งบ่อยครั้งขึ้น รวมถึงการระบาดของโรคและแมลงที่ควบคุมได้ยาก
- นโยบายที่ดิน กำหนดให้ที่ดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่า มีราคาและมีเจ้าของ เป็นอุปสรรคทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรอื่นๆ ทำได้ยาก โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินอย่างเข้มข้น

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จุดแข็ง

- พื้นที่ของตำบลทั้งหมดอยู่ในเขตชลประทาน ที่สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี
- มีระบบสาธารณสุขปลอดภัยที่จำเป็น ทั้งระบบโครงข่ายคมนาคม ไฟฟ้าและน้ำประปา รวมถึงทางลำเลียงผลผลิตจากไร่นาสู่ตลาด ครอบคลุมทั้งตำบล
- มีหน่วยงานดูแลและบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุข ครอบคลุมทั้งตำบล
- มีองค์กรส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการพัฒนาและปรับปรุงระบบ โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ตำบล

โอกาส

- รัฐบาลมีนโยบายกำหนดให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก (ครัวไทยสู่ครัวโลก) ทำให้หน่วยงานของรัฐต้องดูแลและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรให้สมบูรณ์ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ของตำบลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญ
- พื้นที่ของตำบลตั้งอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานครและเป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี ทำให้มีโอกาสได้รับงบประมาณในการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท ตลาดกลาง และการคมนาคมขนส่ง มากกว่าพื้นที่อื่น

อุปสรรค

- เนื่องจากประเทศไทย เป็นประเทศกำลังพัฒนา การลงทุนในระบบ โครงสร้างพื้นฐานให้สมบูรณ์ทั่วถึง จำเป็นต้องใช้เวลาและมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ
- การบริหารประเทศ ภาคการเมืองขาดเสถียรภาพ ทำให้การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ได้รับผลกระทบ

ด้านเศรษฐกิจ

จุดแข็ง

- ตามข้อมูลเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ประชากรในตำบลตะลุง มีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อปีต่อคนร้อยละ 70.00 ของประชากรทั้งหมด
- เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวในเขตชลประทาน เกษตรกรที่สำรวจส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการเปลี่ยนชนิดพืชเดิมเป็นพืชอุตสาหกรรมเพราะพืชเดิมที่ปลูกมีตลาดรองรับ ไม่ต้องใช้เงินทุนมาก ปลูกและดูแลรักษาง่าย เป็นต้น
- มีการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกระท้อนแปรรูป
- เกษตรกรที่สำรวจร้อยละ 58.33 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด สนใจรับเทคโนโลยีและทราบวิธีการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ใส่ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพและวัสดุเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น พืชตระกูลถั่ว โสนอัฟริกัน ปอเทืองแล้วไถกลบและเข้ารับการฝึกอบรมหรือหาความรู้เพิ่ม
- เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำจากโครงการชลประทานและน้ำฝน

จุดอ่อน

- เกษตรกรที่สำรวจร้อยละ 79.17 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่นิยมเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า
- ขาดอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิตเพราะไม่มีการรวมกลุ่มกันผลิตหรือขายผลผลิตและบางกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง ทำให้ถูกผู้รับซื้อเอาเปรียบ โดยกคราค่าผลผลิตให้ต่ำ
- ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง เช่น ปุ๋ย ยา พันธุ์พืช เป็นต้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง
- เกษตรกรขาดความรู้ในด้านการจัดการเงินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดหนี้สินนอกระบบและในระบบ

โอกาส

- เกษตรกรที่สำรวจส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการทำการเกษตรแบบพอเพียงและสนใจที่จะทำเกษตรอินทรีย์ โดยส่วนใหญ่ต้องการทำแบบใช้สารเคมีระดับปลอดภัยและไม่ใช้สารเคมี ปัจจุบันการทำเกษตรอินทรีย์ในตำบลเริ่มแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สนใจได้เป็นอย่างดี

- นโยบายต่างๆ ของรัฐบาลเอื้ออำนวยในการพัฒนาจังหวัดลพบุรี โดยสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน จัดให้มีและพัฒนาศูนย์แสดงสินค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประจำตำบล(OTOP) ในระดับจังหวัดและชุมชน
- รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาคาความยากจนมีการปลดหนี้และไถ่ถอนที่ดินให้แก่เกษตรกรที่เป็นหนี้นอกระบบ
- รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการทำการเกษตร

อุปสรรค

- ขาดงบประมาณในการสนับสนุนด้านการเกษตร
- รัฐบาลไม่สามารถประกันราคาสินค้าทางการเกษตรหลายชนิดได้
- เกษตรกรไม่มีความรู้ด้านวิชาการใหม่
- ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาสูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่าสารพิษ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าจ้างแรงงานและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมีและสารเคมีเนื่องจากต้องนำเข้าจากต่างประเทศขณะที่ราคาผลผลิตต่ำ
- วิกฤตการณ์ราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น จากกรณีขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร ทำให้ต้องใช้แรงงานเครื่องจักรทดแทนมากขึ้น
- ราคาผลผลิตการเกษตร โดยเฉพาะข้าวขึ้นอยู่กับตลาดโลกและตลาดภูมิภาค การแก้ไขปัญหา ราคาผลผลิตต่ำจึงทำได้ลำบาก
- เกษตรกรมีปัญหาเรื่องฝนแล้งและน้ำท่วม ทำให้ผลผลิตต่ำ

ด้านสังคม

จุดแข็ง

- ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีการประกอบกิจกรรมตามประเพณีและตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
- ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ
- ประชาชนมีลักษณะชุมชนและวิถีชีวิตแบบเครือญาติ พี่น้องกันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้มีความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- มีการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มต่างๆ ในตำบลให้มีความเข้มแข็ง
- ประชาชนให้ความสำคัญและรักษาความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

จุดอ่อน

- ประชากรรวมทั้งเกษตรกรยากจน รายได้น้อยกว่ารายจ่ายเพราะขาดวินัยในการใช้จ่าย ค่าครองชีพสูงทำให้มีหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบอย่างต่อเนื่อง
- ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ ทำให้มีความคิดในการแข่งขันเพื่อประกอบอาชีพน้อย ขาดความคิดริเริ่มไม่กล้าลงทุน เกษตรกรบางส่วนขาดความรู้และไม่มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
- เกษตรกรขาดความรู้ในการจัดการเงินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดหนี้สินนอกระบบและในระบบ
- ประชากรและเกษตรกรมีปัญหาทั่วๆไป ทำให้บ้านเรือนและทรัพย์สินเสียหาย
- การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดระบาด

โอกาส

- มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่หลายหน่วยงาน เช่น ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีพัฒนาที่ดิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสำนักงานพัฒนาชุมชน เป็นต้น
- หน่วยงานระดับท้องถิ่นมีนโยบายในการพัฒนาทางวิชาการควบคู่กับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสนับสนุนด้านกีฬาในตำบล โดยสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาและสถานที่ออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนมีร่างกายแข็งแรง ปลอดภัยจากยาเสพติด
- ขยายฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากจนไว้โอกาส โดยเพิ่มสัดส่วนงบประมาณ

อุปสรรค

- การแปรเปลี่ยนความเจริญจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเน้นภาคธุรกิจอุตสาหกรรมมากกว่าเกษตรกรรม ทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงและมีปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาการว่างงานและปัญหาแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นต้น
- การกระจายอำนาจของส่วนภูมิภาคให้ท้องถิ่นยังไม่เต็มรูปแบบเนื่องจากท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมและศักยภาพการรองรับกำลังเริ่มต้น
- ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการตามแผน

- จำนวนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอต่อจำนวนโครงการที่ประชาชนเสนอขอรับการช่วยเหลือในแต่ละปี

5.4 ข้อเสนอ/กลยุทธ์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ทำให้สามารถนำมาสร้างเป็นกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาต่อไป กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เป็นตัวอย่างได้พอสังเขปดังนี้

กลยุทธ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

- ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงทรัพยากรดินและน้ำ โดยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ทดแทนหรือควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีมีทางการเกษตรตามความจำเป็น อันจะส่งผลต่อมูลค่าการนำเข้าสารเคมีเกษตรให้ลดลงและสามารถใช้ทรัพยากรดินได้ยั่งยืนยาวนานมากขึ้น
- ส่งเสริมให้มีการจัดการ การใช้ที่ดินตามความเหมาะสมและศักยภาพของที่ดินและดูแลให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่า
- มีการควบคุมดูแลการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างปลอดภัยไม่ให้ส่งผลและตกค้างในทรัพยากรดินและน้ำ เพื่อให้คุณภาพดินและน้ำมีความปลอดภัยต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
- สร้างจิตสำนึกส่วนรวมของชุมชน รวมถึงเยาวชนต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- อนุรักษ์ให้มีการปลูกต้นไม้ เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและลดภาวะโลกร้อน
- ในส่วนของกรมพัฒนาที่ดิน ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการอบรมส่งเสริมแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้ความรู้ด้านการเกษตรและรวมถึงการให้บริการปรับพื้นที่ทำการเกษตรให้เหมาะสม เพื่อให้ทรัพยากรสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ควรดำเนินการถ่ายโอนสาธารณูปโภค ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลจัดการและบำรุงรักษา สาธารณะสมบัติให้ใช้งานได้อย่างประสิทธิภาพยาวนาน
- ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ต้องจัดทำประชาพิจารณ์ผ่านความเห็นชอบของชุมชน และให้ชุมชนผู้ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมมากที่สุด

- การดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เกี่ยวข้องกับชุมชนและพื้นที่กว้างจะต้องมีการศึกษา ประเมินผลกระทบและมีการบูรณาการข้อมูล แผนปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ให้สอดคล้องกันก่อนการดำเนินการ

กลยุทธ์ด้านเศรษฐกิจ

- ส่งเสริมการทำการเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้ครัวเรือนเกษตรมีความมั่นคงด้านอาหาร เน้นให้เกษตรกรมีรายได้เพื่อความเป็นอยู่ที่มั่นคง
- ถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินและส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารอินทรีย์ เช่น การทำการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยชีวภาพตลอดจนน้ำสกัดชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีโดยอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรรู้ถึงคุณและโทษของการใช้สารเคมี นอกจากนี้ลดค่าใช้จ่ายแล้วยังเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง
- ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร
- พัฒนาและส่งเสริมให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน
- พัฒนาและส่งเสริมอาชีพตามศักยภาพของชุมชนและท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็งร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาและร่วมรับผลประโยชน์
- จัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรจำหน่ายแก่เกษตรกรและ/หรือกลุ่มเกษตรกรในราคายุติธรรมและส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยและรวมกลุ่มกันจำหน่ายโดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้จัดการ
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้เกิดแนวทางนำไปสู่การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็ง
- ประกันราคาผลผลิตในช่วงเวลาที่เหมาะสมทันเวลาเพื่อนจะได้เป็นประโยชน์แก่ตัวเกษตรกรเองมากกว่าพ่อค้าคนกลาง
- รัฐจัดหาแหล่งเงินทุนและแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ

กลยุทธ์ด้านสังคม

- แก้ไขปัญหาความยากจนโดยใช้แนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง”และ“เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง”โดยให้ความรู้และส่งเสริมให้ชุมชนเข้าใจและดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้และนำความรู้จากภูมิปัญญามาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน

- ผลิต/ลดหนี้ให้แก่เกษตรกรและลดค่าครองชีพให้แก่ประชาชนทั่วไป เช่น จัดตั้งโรงสีชุมชนเพื่อประชาชนได้บริโภคข้าวสารที่มีราคาถูกลง
- ให้ความรู้แก่ชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนให้ปลอดภัยจากยาเสพติด แก้ไข รมรงค์การป้องกันแก้ไข ปัญหาเสพติด โดยให้ประชาชนในชุมชนช่วยกันดูแลและสมาชิกในครอบครัวช่วยกันดูแล
- เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง สันติและเกื้อกูล

บทที่ 6

เขตการใช้ที่ดิน

6.1 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน เป็นผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ สภาพพื้นที่ และลักษณะภูมิอากาศ รวมทั้งลักษณะการใช้ที่ดิน ตลอดจนปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ร่วมกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ของจังหวัด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร สามารถนำมาประเมินเพื่อกำหนดเป็นเขตการใช้ที่ดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 9,073 ไร่ สามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินได้ 3 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และเขตแหล่งน้ำ ดังตารางที่ 6-1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1.1 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ประมาณ 6,392 ไร่ หรือร้อยละ 70.46 ของพื้นที่ทั้งตำบล เขตเกษตรกรรมนี้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่อยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย การทำเกษตรกรรมในพื้นที่ตำบลตะลุง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าว โดยทั้งหมดเป็นพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน ประกอบด้วย 2 เขตหลัก คือ เขตเกษตรพัฒนา และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์ โดยมีรายละเอียด และข้อเสนอแนะดังนี้

6.1.1.1 เขตเกษตรพัฒนา

มีเนื้อที่ประมาณ 5,956 ไร่ หรือร้อยละ 65.66 ของพื้นที่ทั้งตำบล เขตเกษตรพัฒนาเป็นเขตเกษตรกรรมที่อยู่ในเขตโครงการชลประทาน หรือใช้น้ำชลประทานเพื่อการเพาะปลูก จากสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน สามารถแบ่งเขตการใช้ที่ดินออกเป็น 3 เขตย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) เขตทำนา (หน่วยแผนที่ 1)

มีเนื้อที่ประมาณ 5,420 ไร่ หรือร้อยละ 59.74 ของพื้นที่ทั้งตำบล เป็นเขตพื้นที่ทำนาในเขตชลประทาน ดินมีศักยภาพเหมาะสมสูงสำหรับการปลูกข้าว ลักษณะดินเป็นดินเหนียวลึกมาก (ลึกมากกว่า 1.5 เมตร) มีการระบายน้ำแล้ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ

ข้อเสนอแนะ

- (1) ควรเน้นการปลูกข้าวพันธุ์ดี

(2) จัดระบบการปลูกพืชตามให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำที่มี ควรปลูกพืชฤดูแล้งที่ใช้น้ำน้อยทดแทนข้าวนาปรังในปีที่ขาดแคลนน้ำ

(3) ปรับปรุงสมบัติทางกายภาพ และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน เช่น การไถกลบตอซังหลังการเก็บเกี่ยว การใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2

(4) ควรเลือกทำการเกษตร ในรูปแบบเกษตรอินทรีย์หรือผลิตพืชปลอดสารพิษเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตรให้สูงขึ้นและลดต้นทุนการผลิต

2) เขตปลูกไม้ผล 2 (หน่วยแผนที่ 2) มีเนื้อที่ประมาณ 514 ไร่ หรือร้อยละ 5.67 ของพื้นที่ทั้งตำบล เป็นเขตพื้นที่ปลูกไม้ผลในเขตชลประทาน ดินมีศักยภาพเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม สำหรับการปลูกไม้ผลต่างๆ ไป เนื่องจากปลูกในดินเหนียวที่มีการระบายน้ำเร็ว มีข้อจำกัดรุนแรงเนื่องจากการแข่งขันของน้ำในช่วงฤดูฝน

ข้อเสนอแนะ

(1) บริเวณพื้นที่ลุ่มที่เป็นดินเหนียว ที่มีการระบายน้ำเร็ว ถ้ายังคงใช้ที่ดินสำหรับปลูกไม้ผล จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาการแข่งขันของน้ำ โดยการยกทรงหรือขุดคูระบายน้ำ และปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ให้โปร่งร่วนซุย เพื่อให้ดินมีการระบายน้ำดีขึ้น โดยการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด หรือเศษเหลือของวัสดุทางการเกษตร เช่น แกลบ ฟางข้าว เป็นต้น

(2) เพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตนี้ด้วยรูปแบบเกษตรผสมผสาน โดยควรเลือกปลูกพืชพันธุ์ดีที่ให้ผลตอบแทนสูง และใช้แนวทางเกษตรอินทรีย์หรือผลิตพืชปลอดสารพิษเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตรให้สูงขึ้นและลดต้นทุนการผลิต

3) เขตปลูกไม้ยืนต้น 2 (หน่วยแผนที่ 3) มีเนื้อที่ประมาณ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของพื้นที่ทั้งตำบล เป็นเขตพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นในเขตชลประทาน ในดินลุ่มที่เป็นดินเหนียวที่มีการระบายน้ำเร็ว ทำให้มีข้อจำกัดเนื่องจากการแข่งขันของน้ำ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อกรเจริญเติบโตของพืช

ข้อเสนอแนะ

(1) บริเวณพื้นที่ลุ่มที่เป็นดินเหนียว ที่มีการระบายน้ำเร็ว จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาการแข่งขันของน้ำ โดยการยกทรงหรือขุดคูระบายน้ำ และปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ให้โปร่งร่วนซุย เพื่อให้ดินมีการระบายน้ำดีขึ้น โดยการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด หรือเศษเหลือของวัสดุทางการเกษตร เช่น แกลบ ฟางข้าว เป็นต้น

(2) ควรเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตนี้ โดยเลือกปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง หรือใช้วิธีการเกษตรแบบผสมผสาน

6.1.1.2 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วย

1) เขตเลี้ยงสัตว์น้ำ (หน่วยแผนที่ 4) มีเนื้อที่ประมาณ 375 ไร่ หรือร้อยละ 4.13 ของพื้นที่ทั้งตำบล

2) เขตเลี้ยงสัตว์ปีก (หน่วยแผนที่ 5) มีเนื้อที่ประมาณ 61 ไร่ หรือร้อยละ 0.67 ของพื้นที่ทั้งตำบล

6.1.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

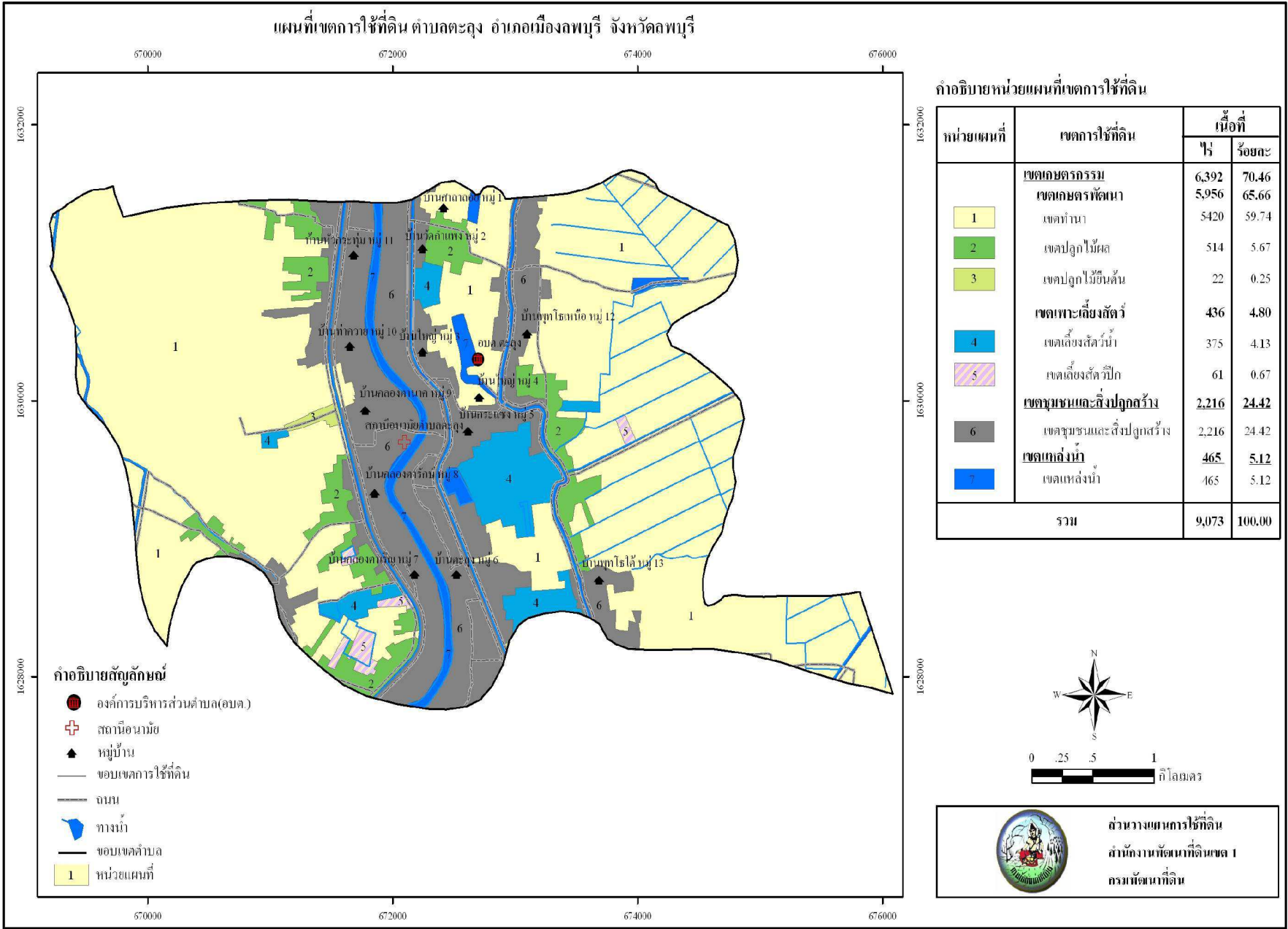
6.1.2.1 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (หน่วยแผนที่ 6) มีเนื้อที่ประมาณ 2,216 ไร่ หรือร้อยละ 24.42 ของพื้นที่ทั้งตำบล เป็นพื้นที่หมู่บ้าน ถนน สถานที่ราชการต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน และสถานีอนามัย

6.1.3 เขตแหล่งน้ำ

6.1.3.1 เขตแหล่งน้ำ (หน่วยแผนที่ 7) มีเนื้อที่ประมาณ 465 ไร่ หรือร้อยละ 5.12 ของพื้นที่ทั้งตำบล พื้นที่ของเขตนี้เป็นบริเวณแหล่งน้ำตามธรรมชาติ รวมถึงแหล่งน้ำผิวดินที่สร้างขึ้น เช่น อ่างเก็บน้ำ และบ่อน้ำในไร่นา เป็นต้น

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

หน่วยแผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	เขตเกษตรกรรม	6,392	70.46
	เขตเกษตรพัฒนา	5,956	65.66
1	เขตทำนา	5,420	59.74
2	เขตปลูกไม้ผล2	514	5.67
3	เขตปลูกไม้ยืนต้น2	22	0.25
	เขตเพาะเลี้ยงสัตว์	436	4.80
4	เขตเลี้ยงสัตว์น้ำ	375	4.13
5	เขตเลี้ยงสัตว์ปีก	61	0.67
	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,216	24.42
6	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,216	24.42
	เขตแหล่งน้ำ	465	5.12
7	เขตแหล่งน้ำ	465	5.12
	รวม	9,073	100.00

รูปที่ 6-1 แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลตะลุง อำเภอเมืองพบุรี จังหวัดพบุรี